

2011-03-31

**ANSÖKAN OM INTÄKTSRAM FÖR FORTUM DISTRIBUTION AB (FORTUM)
AVSEENDE RER259 FÖR PERIODEN 2012-2015.****1 ALLMÄNT**

RER259 avser stamnät på spänningsnivå 220 kV i Stockholm inklusive berörda stationer och transformeringar ner till 110 kV, 33 kV och 10 kV. I ansökan har vi behandlat detta redovisningsområde som ett regionnät. Redovisningsområdet avser följande koncessioner 1000 Å, 1000 Ä, 153 Aå, 153 Bj, 5408 A, 5408 B, 5408 I, 5408 I t1, 5408 m, 5408 m t1, 5408 m t2, 5408 m t3, 5408 m t4, 5408 n, 5408 n t1, 5408 n t2.

2 YRKANDEN

Fortum yrkar att intäktsramen för RER259 fastställs till 1 766 443 000 SEK för 2012-2015.

Vi förbehåller oss rätten att komma in med korrigeringar av yrkandet och kompletterande uppgifter som stöder korrigeringarna.

3 GRUNDER**3.1 Allmänt**

I ansökan utgår vi från 2010 års värden förutom opåverkbara löpande kostnader där vi gjort en prognos utifrån bästa tillgängliga underlag för dessa poster. Vårt yrkande baseras på att Energimarknadsinspektionen i sitt beslut kommer att innefatta förändringar i index.

3.2 Fördelningsprinciper

I detta avsnitt behandlas hur Fortums gemensamma kostnader, såväl löpande som kapitalkostnader, har fördelats ut på respektive redovisningsområde.

3.2.1 Löpande kostnader

Gemensamma kostnader för flera redovisningsområden har fördelats efter respektive redovisningsområdes nuanskaffningsvärde i förhållande till det totala nuanskaffningsvärdet, när de gemensamma kostnaderna kan anses vara relaterade till nätets omfattning. För gemensamma kundrelaterade kostnader har dock dessa fördelats efter antal kunder inom varje redovisningsenhet.

För 2009 har en annan fördelningsprincip tillämpats i årsrapporteringen. Vi har nu i ansökan korrekterat 2009 års siffror så att dessa står i överensstämmelse med vad som angivits i föregående stycke. Mer detaljer kring begäran av justering, se *bilaga Korrektion historisk rapportering*.

3.2.2 Gemensamma system

Drift- och övervakningssystem inklusive kommunikationsutrustning

2011-03-31

Systemen för drift och övervakning är gemensamma för Fortums samtliga redovisningsområden. Kapitalet i dessa system har fördelats först på hur stor andel som används av region- respektive lokalnätet och därefter efter nuanskningsvärdet, antalet remote terminal units och antalet master. Se närmare *bilaga System för övervakning och drift* punkterna 1 och 3.

System för insamling, beräkning och rapportering av mätvärden

System för insamling, beräkning och rapportering av mätvärden är gemensamma för Fortums samtliga redovisningsområden. Systemens kostnader är fördelade per redovisningsområde efter antal anläggningar samt avräkningskategori, se närmare *bilaga System för mätvärdesinsamling* punkt 2.5.

3.3 Stockholm Ström (rasering, utrangering och periodisering)

3.3.1 Inledning

Projektet Stockholm Ström innefattar en långsiktig lösning för elförsörjningen till Stockholmsregionen. Projektet omfattar både stam- och regionnät. Ägare till ledningarna som berörs är Svenska kraftnät, Vattenfall AB och Fortum Distribution AB. Projektets uppskattade totala investeringsvolym är på 2,3 miljarder SEK och innebär bl a att 150 km luftledning kommer att ersättas av kabel, vilket möjliggör byggande av cirka 5000 nya lägenheter på den mark som frigörs från luftledningar. Se *bilaga Stockholms Ström*.

Projektet kommer att delfinansieras genom ersättning från kommuner och andra markägare för frigörandet av marken. För Fortums del uppgår denna ersättning till 469 miljoner SEK för hela projektet varav 182 miljoner SEK infaller under perioden 2012-2015.

Stockholms regionnäts kapitalbas för ledningar uppgår till i storleksordningen 583 miljoner SEK. Fortums totala investering uppskattas till 521 miljoner SEK, varav 319 miljoner SEK under perioden 2012-2015.

3.3.2 Rasering och utrangering

För perioden 2012-2015 kommer Fortum med anledning av projektet Stockholm Ström att erhålla intäkter från annat än nättariffer motsvarande 182 MSEK. Samtidigt finns raseringskostnader under samma tidsperiod på cirka 9 MSEK plus utrangeringskostnader på i storeleksordningen 45 MSEK.

Vår utgångspunkt i denna ansökan är att vi bara behöver redovisa den del av intäkten som överskrider kostnaderna för rasering och utrangering. För det fall att EI inte tillåter ett sådant förfarande yrkar vi på att tillåten OPEX ökar med 9 MSEK samt att i vårt kostnadsunderlag för intäktsramen beaktas den förtida utrangeringskostnaden.

3.3.3 Periodisering

Då engångsintäkter för projektet är cirka 80 procent av den nuvarande kapitalbasen för ledningar och ligger helt utanför vad som är normala engångsintäkter, så är engångsintäktens storlek enligt Fortums förmenande så stor att det föreligger särskilda skäl för att periodisera intäkten.

2011-03-31

Med beaktande av att intäkterna i princip motsvarar stora delar av det befintliga ledningsnätet för Stockholms regionnät som byts ut, hemställs om att periodiseringen av engångsintäkten, på i storleksordningen 130 miljoner SEK (efter reduktion för raseringskostnader och utrangeringskostnader) för denna tillsynsperiod, får ske över en tid om 40 år eller 10 tillsynsperioder.

3.4 Kapitalbas avseende elnätet och elmätare

Eftersom RER259 elnät ligger centralt i Stockholm gäller generellt att elnätet ständigt måste anpassas till de snabba förändringarna i omgivningen. Sådana förändringar leder till att ombyggnad sker ständigt i små etapper och på begränsade utrymmen vilket är kraftigt fördyrande.

För friledningar har Stockholms regionnät i förhållande till frekvenser som används i normprislstan betydligt fler vinkelstolpar, avspänningsstolpar, väg- och järnvägs korsningar som i kombination med det begränsade utrymmet i stadsmiljön innebär mer avancerade stolpkonstruktioner. Detta sammantaget innebär att normvärdena inte är applicerbara på aktuella ledningssträckningar, se *bilaga Rejlers värdering*.

Skälen till att kabel har förlagts i tunnlar är flera. På grund av platsbrist hade det varit mycket svårt att förlägga samtliga kablar i mark inom Stockholms stad. Den i praktiken enda tillgängliga möjligheten var att förlägga kablarna i befintliga tunnlar. På vissa ställen har kommunen inte tillåtit att kablar förläggs i mark, utan krävt att dessa ska förläggas i tunnlar. Därtill kommer att i vart fall för kablar med högre spänningsnivå är det betydligt lättare att reparera dessa då de finns i tunnlar än om de varit förlagda i mark.

För de normvärderade anläggningarna har en översättningslista för anläggningar över 24 kV använts, se närmare *bilaga Översättningslista 24-145 kV*.

3.4.1 Värdering av anläggningar som inte går att normvärdera

Fortum har det totala anläggningsbeståndet i ett tekniskt register och de totala ekonomiska värdena i ett ekonomiskt anläggningsregister. Det finns ingen koppling mellan dessa register. I det ekonomiska anläggningsregistret är anläggningar ihopklumpade. Det går därför inte att identifiera vilka värden som de enkilda anläggningstillgångarna åsatts. Inte heller går det att ur det ekonomiska registret identifiera de tillgångar som normvärderats.

Mot bakgrund av dessa omständigheter har vi efter muntlig överenskommelse med EI vid bestämmandet av kapitalbasen för Stockholms regionnät utgått från de totala värdena i det ekonomiska registret. Värdena inkluderar övervärden som motsvarade marknadsvärdet för de tillgångar som inte fanns med i det ekonomiska registret efter olika uppköp, fusioner och sammanslagningar. Det totala anläggningsbeståndet ur det tekniska registret har åsatts ett utnycklat värde utifrån helheten i det ekonomiska registret. De anläggningar som direkt haft ett ursprungligt anskaffningsvärde som gått att identifiera har dock tagits bort innan denna utnyckling gjorts. Därefter har de anläggningar som åsatts ett normvärde tagits bort. Se närmare *bilaga Balansräkningsmetoden*.

2011-03-31

Av bifogat revisorsintyg, *bilaga Revisorsintyg av anskaffningsvärden i Stockholm*, framgår hur vårt ekonomiska anläggningsregister är uppbyggt och vad det innehåller på övergripande nivå.

Övervärdena har tagits upp till det värde de ursprungligen värderats till i bokföringen. Detta anser vi på ett rimligt sätt avspeglar vad som anges i 11§ i Förordning (2010:304) om fastställande av i intäktsram enligt ellagen (1997:857), vari stadgas att nuanskaffningsvärdet ska beräknas utifrån anläggningstillgångens bokförda värde. Förordningen anger således att det ska vara ett nuanskaffningsvärde, men att detta ska beräknas med utgångspunkt i det bokförda värdet. Hur beräkningen ska gå till framgår dock inte alls av förordningen. Om förordningen avsett att det bokförda restvärdet skulle användas rakt av utan någon justering, så hade detta naturligen stått direkt i förordningen. Istället anges det klart i förordningen att nuanskaffningsvärdet ska beräknas med hjälp av det bokförda värdet. Detta innebär enligt vårt förmenande att ett bokfört restvärde aldrig ska användas, utom när anläggningen är helt ny och då finns ju ett anskaffningsvärde, varför det inte heller i det fallet blir fråga om ett bokfört restvärde.

För det fall EI trots den muntliga överenskommelsen inte anser sig kunna godkänna den utnyckling av totala värden och hantering av övervärden som redovisats ovan begär vi att istället kapitalbasen redovisas utifrån normvärden och sådana anläggningstillgångar för vilka det går att direkt hitta anskaffnings- eller bokförda värden i det ekonomiska registret samt anläggningstillgångar värderade på annat sätt. Denna metod innebär att betydligt fler anläggningstillgångar värderas enligt vad som är skäligt med hänsyn till tillgångens beskaffenhet. Vi utgår från att EI i sådant fall ger oss möjlighet att inkomma med underlag för denna metod.

3.4.2 Värderingsgrund

Kapitalbasen har till 45,8 % värderats till normprislistan och 48,0 % till anskaffningsvärde, 1,2 % till bokfört värde och 5,0 % på annat sätt.

3.4.3 Anskaffningsvärdering

Stationer

För position 2 går det inte att använda normvärde på grund av den objektiva förutsättningen att det inte finns utrymme för normalt utförande, varför facket har byggts med en containerlösning. Anskaffningsvärde framgår av inrapporteringsystemet KENT.

För övriga positioner har anskaffningsvärde har tagits fram i enlighet med vad som framgår av inrapporteringsystemet KENT.

Kabel förlagd i tunnel

Anskaffningsvärde har tagits fram i enlighet med vad som framgår av inrapporteringsystemet KENT.

2011-03-31

3.4.4 Bokfört värde

För en stationsbyggnad har inte ett anskaffningsvärde gått att säkerställa. Däremot finns ett bokfört värde. Det bokförda ursprungsvärdet (motiv till att ursprungligt bokfört värde har använts, se 3.4.1) har använts till 40 % och normvärden har använts för teknisk utrustning i stationen till 60 %, se *bilaga Värde för Vanadislunden*.

3.5 Investeringsplan

Investeringsplanen är framtagen i 2010 års prinsnivå.

3.6 Kapitalbas övrigt

3.6.1 Drift- och övervakningssystem

Beträffande drift och övervakningssystem så har dessa anskaffningsvärderats. För närmare beskrivning av fördelning och värdering, se *bilaga System för övervakning och drift*, punkt 2 och 3.

3.6.2 Anläggningar med rådighet genom hyra

För följande kategorier av anläggningar har vi rådighet genom hyra. Dessa anläggningar ska omräknas från löpande kostnad till kapital, närmare beskrivning av hur detta har gjorts, se *bilaga Löpande kostnader*.

3.6.2.1 IT-system

För tjänster för insamling och rapportering av mätvärden har vi fått uppgifter från leverantör gällande systemens andel av den årliga avgift vi betalar, se *bilaga System för mätvärdesinsamling*.

Fortum har system som har många funktioner bland annat att utföra mätning och avräkning. Den ursprungliga investeringen samt Fortumspecifika utvecklingskostnader för sådana IT-system ligger i vår balansräkning. Leverantören intygar den andel av dessa system som hänför sig till området mätning och avräkning. Denna andel tas upp i kapitalbasen. Resterande del konverteras till löpande kostnader, se nedan 3.8.

3.6.2.2 Tunnlrar

Vi anser att våra kostnader för att hyra utrymme i tunnlar ska behandlas som en del av kapitalbasen. Motivet härtill är att tunnlar är att anse som anläggningar för nätverksamhet och inte kan jämföras med mark.

Vi har låtit advokat Mikael Henriksson på advokatbyrån Sigeman & Co utföra en analys av vad en tunnel kan anses vara rent rättsligt, se *bilaga PM om tunnlar*. Av analysen framgår att en tunnel enligt jordabalken normalt är att anse som en anläggning. Detta gäller om till tunneln tillförts något byggmaterial t ex betong. De tunnlar som använts för våra elledningar är alla av sådan konstruktion att betong eller liknande byggmaterial har tillförts. De utgör därför en anläggning i jordabalkens mening. Enligt 3§ p 1 i förordning om fastställande av intäktsram ska en anläggning för överföring av el utgöra en anläggningstillgång i kapitalbasen. Genom vad ovan

2011-03-31

anförts om tunnelars rättsliga status och vad de används till anser vi det bevisat att tunnelarna ska ingå i kapitalbasen.

Av följande tabell framgår vilka hyror Fortum betalat för tunnlar under perioden 2006-2009.

	Tunnelhyror		
	Fortum Värme	Stockholms stad	Totalt
2006	17 245 495	2 344 956	19 590 451
2007	17 469 613	2 375 431	19 845 044
2008	17 944 719	2 440 033	20 384 752
2009	18 659 821	2 537 269	21 197 090
2010	16 768 081	2 500 318	19 268 399

Vi har uppskattat andel erlagd hyra som utgör kapitalkostnad. Som underlag för denna uppskattning har använts vår egen Frösundatunnel på 2,2 km. Se beräkning nedan.

Tunnelinvestering	100 437 tkr
Ränta (WACC-ränta)	6,6%
Årlig räntekostnad	6 629 tkr
Årlig driftkostnad	300-500 tkr
Andel kapital	92-95 %

Vi har med utgångspunkt i denna beräkning uppskattat att av erlagd hyra utgör i vart fall 90 procent kapitalkostnad.

Av de totala tunnelhyrorna fördelas 23 procent till REL884 (lokálnät Storstockholm) och 77 procent till RER259 (regionnät Stockholm). Fördelningen gjord efter nyttjandegrad.

Tunnelhyror		Reduktion för löpande kostnader		
	Regionnät	Lokálnät	Regionnät	Lokálnät
2006	15 084 647	4 505 804	-13 576 183	-4 055 223
2007	15 280 684	4 564 360	-13 752 615	-4 107 924
2008	15 696 259	4 688 493	-14 126 633	-4 219 644
2009	16 321 759	4 875 331	-14 689 583	-4 387 798
2010	14 836 667	4 431 732		
			Regionnät	Lokálnät
	Kapitalvärde hyrda tunnlar		186 623 716	55 744 746
	Kapitalvärde egen		100 436 777	

2011-03-31

tunnel		
Totalt kapitalvärde	287 060 493	55 744 746

3.6.2.3 Hyrda anläggningar

Vi hyr två fack av Vattenfall i stationen i Järva. Vi värderar dem enligt norm.

3.7 Löpande kostnader

3.7.1 Korrigering av historiskt rapporterad data

Vi har korrigerat historiska påverkbara gemensamma kostnader för alla redovisningsområden beroende på att dessa enligt vår mening i årsrapporterna inte korrekt speglar kostnaderna inom varje redovisningsområde. Se närmare 3.2.1.

I årsrapporterna för 2006-2009 ingår kostnader för hyra av tunnlar, vi yrkar enligt 3.6.2.2 att dessa skall hanteras som kapitalkostnader och därmed skall historiska kostnader korrigeras.

3.7.2 Prognos av opåverkbara kostnader

Prognosen av kostnaderna till överliggande nät har gjorts genom att använda de senast kända kostnaderna och ta med de prishöjningar som Svenska kraftnät har aviserat. För nätförluster har prognosen gjorts utifrån ingånget nätförlustavtal.

Nätnyttoersättning har kalkylerats utifrån de prognostiserade kostnaderna för överliggande nät och nätförluster. För myndighetsavgifter har använts senast kända avgifter per kundkategori.

3.8 Neutralisering av kostnader mellan löpande kostnader och kapitalbas

Löpande till kapital

Samtliga kostnader som räknats om från löpande till kapital har reducerat de historiska löpande kostnaderna med motsvarande belopp.

Kapital till löpande

För de balansposter som inte skall ingå i kapitalbasen enligt gällande föreskrifter har vi räknat om dessa till löpande kostnader:

- Mark
- Övriga IT-system
- Kontors- och byggnadsutrymmen som inte ingår i kapitalbasen
- Övriga sådana balansposter som är hänförliga till nätverksamheten (t ex fordon)

För omräkningen har använts avskrivningar för varje år och bokfört restvärde vid utgången av åren multiplicerat med en nominell kalkylränta. Den av EI föreslagna omräkningsräntan har inte använts. Se 3.10.1.2.

2011-03-31

3.9 Sammanfattning över avvikelser av historiskt rapporterad data

RER00259 Region line Stockholm				
	2 006	2 007	2 008	2 009
Summa rapporterat tidigare	51 647	54 822	49 068	70 360
Omfördelning pga felaktig rapportering (se närmare 3.2.1)				-20 668
Korrektion för löpande kostnader som ska kapitaliseras (tunnlar)	-13 576	-13 753	-14 127	-14 690
Korrektion för löpande kostnader som ska kapitaliseras (mätvärdessystem etc)	-1	-2	-2	-1
Korrektion för kostnader som redovisats som kapital men som reglermässigt ska hanteras som löpande kostnader	8 344	8 982	9 126	8 625
Ny historisk påverkbar löpande kostnad före index uppräknig	46 414	50 050	44 066	43 626

3.10 Modellens parametrar

3.10.1 Kalkylräntor

3.10.1.1 WACC

I ansökningsformuläret för ansökan om intäktsram för åren 2012-2015 finns 5 procent inlagd som avkastningsränta. Som framgår av meddelande från EI 2011-02-10 är denna siffra på inget sätt underbyggd med någon metod, utan enbart en siffra som står

2011-03-31

där för att ett resultat ska komma ur modellen. En underbyggd WACC-ränta kommer av EI att presenteras en tid efter sista dag för inlämnande av ansökan om intäktsram.

Fortum har låtit ekonomie doktor och tillika biträdande professor i Center for European Law & Economics Mattias Ganslandt utföra en WACC-analys utifrån ett trettioårigt perspektiv. Ett så långsiktigt perspektiv har använts för att så långt möjligt är matcha den ekonomiska livslängden för Fortums elnätsanläggningar. Metoden som använts är den så kallade CAPM-metoden med en extra premie om 1 procentenhet på det egna kapitalet, se *bilaga Regulatory WACC*. Fortum ansöker om en intäktsram med en WACC-ränta om 6,6 procent. En sådan räntesats bedömer Fortum som behövlig för att attrahera kapital för framtida investeringar.

3.10.1.2 Neutraliseringsränta

Den av EI föreslagna räntan för att beräkna löpande kostnader för anläggningar som ingår i elnätföretagens bokförda kapitalbas baseras endast på lånat kapital. För att få en ränta som motsvarar vad företag som hyr motsvarande tillgångar betalar måste även avkastning fås på det egna kapitalet för tillgången. Därför har Fortum använt en historisk nominell WACC-ränta före skatt istället för den av EI föreslagna kalkylräntan. Fortum har beräknat kalkylräntan utifrån den av ICE Capital framtagna WACC-räntan som ett genomsnitt för åren 2006-2009. Räntan har beräknats till 8,69 procent. Vi har valt denna ansats istället för den 30-åriga ansats som redovisats ovan enligt 3.7.1.1 eftersom den period som avses för löpande kostnader är historisk och avser perioden 2006-2009.

3.10.2 Förändring av verksamhetsvolym

Förändringar under reglerperioden av mängden nätanläggningar och antal anslutna anläggningar bör påverka de löpande kostnaderna. Vi avser att återkomma med verksamhetsvolymförändringar i samband med uppföljningen av 2012-2015 års intäktsram.

4 ÖVRIGT

4.1.1 Felaktiga tariffintäkter/kostnader mellan Fortums region- och lokalnät

Fortum vill upplysa EI om att det historiskt förelegat en icke korrekt intäkts/kostnadsföring mellan Stockholms regionnät och Storstockholms lokalnät, båda ägda av Fortum. Felet har varit i storleksordningen 60 MSEK per år. Felet har inneburit att regionnätet påförts 60 MSEK för höga intäkter och lokalnätet 60 MSEK för låga kostnader. Detta är ett redovisningsmässigt fel och har inte påverkat någon annan kunds tariffer. Felet är för lokalnätet att hänföra till opåverkbara kostnader.

4.1.2 Nätnyttosättning

Fortum vill vidare upplysa EI om att det även beträffande produktionsersättning har blivit fel i redovisningen mellan Stockholms regionnät och Storstockholms lokalnät.

Lokalnätet betalar så kallad produktionsersättning till producenter anslutna till lokalnätet. Denna ersättning omfattar även ersättning för minskat effektbehov mot regionnätet. Av förbiseende har inte lokalnätet av regionnätet krediterats för minskat

2011-03-31

effektbehov. Detta innebär att regionnätets produktionsersättningskostnader ska öka med följande belopp för åren 2006-2009 och lokalnätets kostnader minska i motsvarande mån.

2006	2007	2008	2009
15 959	15 167	15 642	19 408

För såväl regionnät som lokalnät är dessa kostnader hänförliga till opåverkbara löpande kostnader.